

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

อีสต์มอนท์ (Eastmont) กล่าวว่า ในการที่จะทำให้ครูทำงานได้ผลดีทั้งใน
ด้านปริมาณและคุณภาพนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึง

1. ขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม
2. จำนวนชั่วโมงสอนพอดีไม่มากหรือน้อยเกินไป
3. การกระจายงานของครูมีความเสมอภาคกัน
4. การให้ครูได้มีเวลาทำกิจกรรม ค้นคว้าวิจัย และทำงานอื่นพอสมควร
5. จัดการบริหารภายในให้มีบรรยากาศ มีความเป็นประชาธิปไตย¹

ส่วนทัศนะของ กำแหง พลากร เกี่ยวกับการทำงานของอาจารย์ในสถานอุดมศึกษา
มีว่าควรจะได้มีการปรับปรุงระบบการทำงานของอาจารย์ ให้มีเวลาทำงานศึกษาวิจัยให้เพียงพอ
โดยเฉลี่ยปริมาณงานให้อาจารย์ทุก ๆ คนมีส่วนสม่ำเสมอขึ้นตามสมควร ไม่ควรให้อาจารย์บางคน
สอนมากเกินไป ขณะที่บางคนสอนเพียง 1-2 ชั่วโมง หรือไม่ได้สอนเลย²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Sefferson Eastmont, The Teacher and School Administration.

(Boston : Waighton Mifflin Co., 1959), p. 349.

² กำแหง พลากร, "การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย," รวบรวมบทความเกี่ยวกับอุดมศึกษา
(ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 15-16. (อัครสำเนา)

ทั้งยังมีคำกล่าวของ โกอีน (Goheen) สนับสนุนโดยกล่าวไว้ว่า การให้อาจารย์ มีชั่วโมงสอนไม่มากนัก จะเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ทั้งหลายได้นำความรู้ ความสามารถพิเศษ ของตนเองออกมาใช้ และได้ทำการศึกษาวิจัย ค้นคว้า สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อวิชาการของสถาบัน และนักศึกษาของตนยิ่งขึ้น¹

นอกจากนี้ในการสัมมนาคุณคณบดีผู้กล่าวว่า ก่อนที่จะมีการมอบหมายงานให้อาจารย์ท่านนั้น ควรจะมีการกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับปริมาณงานขั้นต่ำไว้เป็นแนวทาง เช่น มีเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับงาน แต่ละประเภท และกำหนดว่าจะต้องทำงานขั้นต่ำอย่างน้อยก็ประเภทของประเภทงานทั้งหมด ซึ่งการกำหนดงานขั้นต่ำจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. การมอบหมายงานจะมีการกระจายงานที่เหมาะสม ในขณะที่อาจารย์ก็สามารถริเริ่มงานเองได้ส่วนหนึ่ง
2. ใช้ประกอบการควบคุมการปฏิบัติงาน การลงโทษ และคอมแทน
3. การวางแผนในค่านอัตรากำล้าง

และหลังจากที่งานได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว การวัดปริมาณงานจะเป็นเกณฑ์ปลายทาง เพื่อประเมินผลงานที่ได้ปฏิบัติ ทั้งในค่านปริมาณที่ได้ทำจริงและคุณภาพ²

¹ Robert F. Goheen, "The Teacher in the University," Leader Teachers and Learners in Academe. (New York : Stanley Lehrer, 1970), pp. 393-397.

² ทบวงมหาวิทยาลัย, "การส่งเสริมคุณภาพงานบริหาร : ภาระงานและการบริหารงานบุคคล," ใน รายงานการสัมมนาคุณคณบดี (กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 20.

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีองค์ประกอบบางอย่างที่ทำให้ปริมาณงานของอาจารย์เปลี่ยนแปลงไป ดังที่ ไกรเคอร์ (Grieder) ได้กล่าวถึงดังนี้คือ

1. ขนาดของชั้นเรียนที่สอน
2. อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
3. จำนวนห้องเรียนที่สอนต่อวัน
4. จำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่อาจารย์คนเดียวกันต้องสอน
5. จำนวนรายวิชาที่แตกต่างกันที่อาจารย์ต้องสอน
6. จำนวนชั่วโมงสอนทั้งหมด¹

ในเรื่องของปริมาณงานของอาจารย์นั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า ใช้เกณฑ์ 10 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา หรือ 30 หน่วยชั่วโมงทำการ ถ้ามีกิจกรรมอื่น ๆ ให้คิดค่าน้ำหนักเทียบเป็นหน่วยชั่วโมง โดยคำนวณชั่วโมงสอนลดลงตามส่วน

2. ระดับบัณฑิตศึกษา ใช้เกณฑ์ 3 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ คิด 4 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคการศึกษา²

¹ Calvin Grieder, Public School Administration (New York : The Ronald Press Co., 1961), p. 254.

² ทบวงมหาวิทยาลัย, กองการเจ้าหน้าที่, เกณฑ์การพัฒนาอัตรากำลังตำแหน่งอาจารย์และครู (กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 1-2.

ส่วนกรรมการฝึกหัดครูได้วางเกณฑ์พอเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. ข้าราชการแต่ละอัตราต้องทำงานสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง
2. ปริมาณงานสอนคิด 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และเพิ่มเวลาให้อีกหนึ่งเท่าตัวคือ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมเป็นปริมาณงานสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. เหลือเวลาอีก 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับบริหาร วิจัย บริการสังคม ชุกรากิจกรรมนักศึกษา เขียนตำรา ประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ และงานอื่น ๆ
4. จำนวนนักศึกษาในชั้น 30 คนต่อห้อง ยกเว้นเฉพาะวิชาเอกและวิชาโท อาจเป็น 20-30 คนต่อห้อง¹

วิจิตร ศรีसान กล่าวถึงปริมาณงานสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาว่าจะต้องเตรียมการสอน ตรวจสอบงานของนักศึกษาโดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ต่อการสอน 1 ชั่วโมง เพราะฉะนั้นการที่อาจารย์มีอัตราการสอน 10 ชั่วโมงเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วการสอน 10 หน่วย ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต้องใช้เวลาจริงในการเตรียมการสอนและตรวจสอบไปไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และเหลือเวลาสำหรับวิจัยให้คำปรึกษา และบริการทางวิชาการ อีกประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เท่านั้น ถ้าถืออัตราการสอน 10 หน่วยชั่วโมง ต่อสัปดาห์เป็นหลัก²

ศูนย์วิทยทรัพยากร 007632

¹ กรมการฝึกหัดครู, กองการเจ้าหน้าที่, แนวในการจัดอัตรากำลังในวิทยาลัยครู และการกำหนดตำแหน่ง (กรุงเทพ : กองการเจ้าหน้าที่ กรมการฝึกหัดครู, 2518), หน้า 2.

² วิจิตร ศรีसान, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 66.

ส่วนวูดเบิร์น (Woodburne) กล่าวว่า ถ้าจะคิดปริมาณงานของอาจารย์เฉพาะ ชั่วโมงสอนอย่างเดียวนั้นยังเป็นการไม่ถูกต้องนัก เพราะงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้นประกอบด้วยงานสอน เตรียมการสอน ให้คำปรึกษา วิจัย และได้มีการวิจัย พบว่าอาจารย์ส่วนให้ทำงานใน 2 กรณีคือ

1. อาจารย์เตรียมการสอน 15 ชั่วโมง ให้คำปรึกษา 6 ชั่วโมง บริการชุมชน 4 ชั่วโมง วิจัย 12 ชั่วโมง งานบริหาร 6 ชั่วโมง สอน 10 ชั่วโมง รวม 53 ชั่วโมง
2. เตรียมการสอน 9 ชั่วโมง งานชุมชน 13 ชั่วโมง ให้คำปรึกษา 5 ชั่วโมง วิจัย 6 ชั่วโมง บริหาร 3 ชั่วโมง อภิปราย 2 ชั่วโมง สอน 13 ชั่วโมง รวม 51 ชั่วโมง

และเขายังได้กล่าวไว้ว่าการให้อาจารย์สอนมากเกินไป มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจ ทำให้อาจารย์เบื่องานเร็ว โดยปกติแล้วในสถาบันที่มีความสามารถทางวิชาการสูงแล้ว จะพบว่า อัตราชั่วโมงสอนน้อยทำให้อาจารย์มีเวลาส่วนหนึ่งสำหรับการเตรียมการสอน และทำการวิจัยเพิ่มเติมอยู่เสมอ¹

วิรุฬ บุณฺยสมบัติ ก็ได้เขียนไว้ในเรื่องของปริมาณงานว่า การมอบงานให้อาจารย์ทำ จะต้องระลึกร่วมว่า จะไม่มอบงานสอนให้อาจารย์มากเกินไป จนอาจารย์ไม่มีเวลาทำงานวิจัย และงานอื่น จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการมอบหมายงานให้อาจารย์ทำว่าเท่าไรจึงจะเหมาะสม ในการตอบคำถามนี้ จึงมีผู้คิดการวัดปริมาณงานไว้ 3 แบบ ดังนี้

¹ Lloyd Stuart Woodburne, Principle of College and University Administration. (California : Stanford University Press, 1958), pp. 94-96.

1. วัดค้ยผลของการทํางาน เช่น วัดว่าสอนนิสิตได้กี่คนต่อชั่วโมง
2. วัดค้ยเวลาที่ใช้ในการทํางาน เช่น วัดชั่วโมงที่สอนในชั้นเรียน วัดชั่วโมงการทำงานห้่งล้ัน
3. วัดค้ยเวลาที่ใช้ในการทํางาน เช่น คําน้ึงถึงความหนักเบาของงาน เช่น เทียบว่าการสอนปฏิบัติการ 2 ชั่วโมง เท้ากั้กับการสอนภาคบรรยาย 1 ชั่วโมง¹

ในการสั้มนาคณะค้ี ก็มีผู้กล่าวว้า การวัดปริมาณงานของอาจารย์จะเป็นประโยชน์ในคําน้ส่งเสริมคุณภาพงานได้ ซึ่งการวัดปริมาณงานนั้นจะทําให้

1. ทราบว้าปริมาณงานนั้น ๓ เหมาะสั้กับคําแห่งนั้นหรือไม้
2. ช่วยให้การรับอาจารย์เป็นไปตามความค้องการ
3. ช่วยในการ แจกแจงงาน²

สมพงษ์ เกษมสิน ก็ยังได้กล่าวว้า การวิเคราะห์งานโดยพิจารณาจากค้ีปริมาณงาน จะทําให้ สามารถปรับปรุงวิธีการทํางาน และมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งช่วยให้ผู้บังคับบัญช้สามารถกำหนดค้การางการทํางาน อันเป็นเครื่องมือ ที่จะจัดสรรงานให้สั้มคู้ยกันในหน่วยงาน ซึ่งจะทําให้งานราบร้ันและเรีัยบรอย ซึ่งประโยชน์จากการค้ีปริมาณงานมีค้ังนี้คือ

¹ วิรุพหิ บุดุสมบค้ี, "การวัดภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย" ใน รายงานการสั้มนาคณะค้ี (กรุงเทพฯ : คุ้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 20.

² ทบวงมหาวิทยาลัย, "การส่งเสริมคุณภาพงานบริหาร : ภาระงานและการบริหารงานบุคคล" ในรายงานสั้มนาคณะค้ี, หน้า 20.

1. ช่วยให้สามารถกำหนดค่างานการทำงาน เพื่อปรับปรุงปริมาณและคุณภาพของงานให้เหมาะสม
2. ทำให้การแบ่งงานเหมาะสม
3. ช่วยเป็นเครื่องแสดงให้ทราบความต้องการเจ้าหน้าที่ให้พอดีกับงาน¹

ส่วน อุทุมพร ทองอุไทย ได้เสนอว่าในเรื่องของงานนั้น ควรมีการประเมินโดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพพร้อมกันกล่าวคือ

1. การประเมินในค่านปริมาณ ควรแจ้งนักกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ ออกมาเป็นตัวเลขตามเกณฑ์บางอย่างเช่น จำนวนชั่วโมงที่สอน จำนวนวิชา จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ จำนวนเวลาที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ
2. ส่วนการประเมินในแง่คุณภาพ ควรอาศัยการประเมินจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ผู้บริหาร คณาจารย์เอง ผู้เรียน หรือผู้เกี่ยวข้องทำการประเมินออกมา โดยพิจารณาคุณภาพของงานที่กระบวนการ เช่นการสอนและผล เช่นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน²

บีช (Beach) ได้กล่าวว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์สำคัญ

6 ประการคือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สมพงษ์ เกษมสิน, ปทานุกรมการบริหาร (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 179-181.

² อุทุมพร ทองอุไทย, การประเมินอาจารย์ : วิจัย และเครื่องมือ (กรุงเทพฯ : สมานมิตรการพิมพ์, 2523), หน้า 16.

1. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล ช่วยส่งเสริมและรักษาระดับคุณภาพการทำงานของบุคคลากร ให้อยู่ในสภาพที่นำพอใจตลอดเวลาและทราบผลการทำงาน
2. พัฒนาบุคคลากรทำให้ได้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของตน
3. เพื่อทำความเข้าใจ และไต่ทราบบรรยากาศเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคคลากร และผู้บริหารจะได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที
4. เพื่อเป็นแนวทางที่จะเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของบุคคลากร ทำให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ถูกต้อง ในการพิจารณาเกี่ยวกับการ เลื่อนตำแหน่งและโยกย้าย
5. เพื่อปรับปรุงค่าจ้างเงินเดือน ให้เหมาะสมกับงานและตำแหน่ง
6. ปรับปรุงโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารจะได้ทราบว่า จะคัดเลือกคนใดจึงจะเหมาะสมกับงาน และควรมีการฝึกอบรมอย่างไร¹

คิด ญู เรื่อง รอค ได้ชี้ให้เห็นจุดอ่อนของการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1. ขาดความเสมอภาคของปริมาณงาน เพราะคุณภาพของงานแปรผันกับปริมาณ คือบุคคลที่ได้รับปริมาณงานสูง ย่อมจะทำให้มีคุณภาพสูงยาก เพราะฉะนั้นการประเมินควรพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพของงาน
2. สับสนใจเรื่องปริมาณงานและคุณภาพ มักนำปริมาณงานมาพิจารณาเป็นผลงาน เพราะฉะนั้นจะเกิดปัญหาขึ้นคือ ความไม่เสมอภาคในการจัดสรรงานให้ผู้ใดบ้างกับบัญชา²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Dale S. Beach, Personnel : the Management of People at Work, (New York : The Macmillan Co., 1968), p. 311.

² คิด ญู เรื่อง รอค, "การประเมินผลงานบุคคลเพื่อพิจารณาความดีความชอบ," ครูปริทัศน์ 3 (มีนาคม 2517) : 24-38.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2512 เปรมจิตต์ จีรพันธ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยได้ค่าเฉลี่ยปานกลางดังนี้

1. อาจารย์ท่านหนึ่งสอน 3 วิชาต่อภาค
2. อาจารย์ท่านหนึ่งใช้เวลาทำการสอน วิจัย บริการ และบริหารตามลำดับดังนี้คือ 24, 7, 6 และ 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

และผลการเปรียบเทียบสรุปได้ว่า อาจารย์สองในสามของจำนวนอาจารย์ทั้งหมดทำการสอนโดยไม่ได้วิจัย และหนึ่งในสามของอาจารย์ทั้งหมดทำการสอนโดยไม่ได้ให้บริการ¹

พ.ศ. 2515 สายไสว ไวยภาพะ ได้ทำการสำรวจและวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์เรื่องผลิตภาพการทำงานของอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมุ่งศึกษาสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับผลิตภาพการทำงานของอาจารย์ แยกเป็น งานสอน งานเป็นที่ปรึกษาวิชาการ วิจัย บริหาร ผลปรากฏว่า อาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำงานมากเกินไปโดยเฉพาะเรื่องการสอน แต่การวิจัย และบริหาร งานที่ปรึกษาทางวิชาการ ยังอยู่ในระดับต่ำ และพบว่ายิ่งอาจารย์สอนมากจะทำการวิจัยน้อยและสอนนิสิตมากเกินไปรายวิชาที่สอนยิ่งมากการวิจัยจะลดลง²

¹ เปรมจิตต์ จีรพันธ์, "การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา นวัตกรรมวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 87-101.

² สายไสว ไวยภาพะ, "การสำรวจและวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์เรื่องผลิตภาพการทำงานของอาจารย์ในจุฬา," วารสารบัณฑิตวิทยาลัย (บทคัดย่อวิทยานิพนธ์, 2516) : 412-414.

พ.ศ. 2517 ปฤศนา ภูวนันท์ ใค้ศึกษาลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำ
ในมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดลคนหนึ่งโดยปกติ

1. ทำการสอน 2 วิชาต่อภาค
2. ใช้เวลาในการสอน การวิจัย การบริการ การบริหารตามลำดับดังนี้คือ 19, 10, 13 และ 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในการปฏิบัติงานทั้งหมด 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และให้ค่าปรึกษา 0.25, 0.8 และ 2.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. ควบคุมวิทยานิพนธ์นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
หลักสูตรละ 2 คน และให้ค่าปรึกษาคนละ 1, 2, 6 และ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่วนผลการสรุปเปรียบเทียบสรุปได้ว่า

1. อาจารย์เกือบทั้งหมดทำการสอน ครั้งหนึ่งทำการสอนโดยไม่ได้วิจัย หนึ่งในสามทำการสอนโดยไม่ได้บริการ และหนึ่งในสามทำการสอนควบคู่กับการวิจัยและการบริหาร และมีอาจารย์จำนวนถึงสี่ในห้าทำการสอนควบคู่กับการบริหาร
2. ลักษณะหน้าที่ของอาจารย์แต่ละคนอยู่ในช่วงและอยู่นอกช่วงความเชื่อมั่นปกติ
เกือบพอ ๆ กัน
3. ปริมาณเวลาที่ใช้ในด้านการสอน การวิจัย การบริการ การบริหาร และการ
ปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำทั้งหมด 4 คน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01¹

¹ ปฤศนา ภูวนันท์, "ลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล,"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518), หน้า ง.

พ.ศ. 2519 สุธีระ ทานตวนิช พบว่าอาจารย์ที่มีงานสอนมากเกินไปไม่มีเวลาที่จะทำงานวิจัย และบริการทางวิชาการแก่สังคม¹

ในปี พ.ศ. 2517 ประยุทธ์ กุญสาคร ได้วิจัย "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู" พบว่า

1. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีจำนวนชั่วโมงสอนต่ำสุด 4 ชั่วโมง สูงสุด 15 ชั่วโมง เฉลี่ย 10.78 ชั่วโมง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.24 ชั่วโมง
2. อาจารย์หมวดวิชาภาษาไทยสอนต่ำสุด 3 ชั่วโมง สูงสุด 24 ชั่วโมง เฉลี่ย 12.71 ชั่วโมง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.18 ชั่วโมง
3. จำนวนชั่วโมงปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อสัปดาห์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีปริมาณงานต่ำสุด 5 ชั่วโมง สูงสุด 55 ชั่วโมง เฉลี่ย 25.52 ชั่วโมง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.99 ชั่วโมง
4. อาจารย์หมวดวิชาภาษาไทย มีจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมีปริมาณงานต่ำสุด 5 ชั่วโมง สูงสุด 69 ชั่วโมง เฉลี่ย 28.55 ชั่วโมง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.99 ชั่วโมง²

พ.ศ. 2518 ทศนัย ศรีอำไพ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาคต้น ปีการศึกษา 2517 ผลการวิจัยพบว่า

¹ สุธีระ ทานตวนิช, "บทบาททางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2517," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519), หน้า 84.

² ประยุทธ์ กุญสาคร, "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 56.

1. ลักษณะหน้าที่การทำงานของอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอัตราการทำงานเป็นปกติดังนี้

- 1.1 อาจารย์คนหนึ่งสอน 2 วิชาต่อภาคเรียน
- 1.2 อาจารย์คนหนึ่งสอน 2 หมู่เรียน
- 1.3 อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาในด้านการสอน ซึ่งรวมถึงการเตรียมการสอน และตรวจงานของนิสิต 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- 1.4 อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาในค่านิเทศการสอน 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- 1.5 อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาในด้านการวิจัย บริหาร และบริการ ตามลำดับ ดังนี้คือ 6, 12 และ 5 ชั่วโมง

2. อาจารย์จำนวนร้อยละ 88.86 ทำหน้าที่สอน 3 ใน 4 ทำหน้าที่สอนโดยไม่ได้วิจัย 1 ใน 3 ทำหน้าที่สอนโดยไม่ได้บริการสังคม

• 3. หน้าที่การทำงานของอาจารย์ที่แตกต่างกันคือ จำนวนชั่วโมง/สัปดาห์ ที่ใช้ในการวิจัย นิเทศ บริหาร ส่วนจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอนต่อสัปดาห์และบริการของอาจารย์ในทุกสาขาไม่แตกต่างกัน¹

พ.ศ. 2519 สุวกิจ ศรีพิศดา ได้ทำการวิเคราะห์ปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคามคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคามพบว่า อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีปริมาณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ พิศมัย ศรีอำไพ, "การศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่การทำงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 51-53.

งานภาคปฏิบัติกระจายอยู่ตั้งแต่ 11-110 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อาจารย์ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 71.74 มีปริมาณงานอยู่ในช่วงระหว่าง 41-80 ชั่วโมงต่อสัปดาห์¹

พ.ศ. 2519 สมชาย วงศ์เกษม ได้ศึกษามหาบทการสอน การวิจัย และการบริการสังคมพบว่า

1. อาจารย์คนหนึ่งสอน 2 วิชา 7 หน้ต่อภาค หรือสอนนักศึกษา 287 คนต่อภาค ใช้เวลาเตรียมการสอน สอน ตรวจงาน นิเทศการสอน และให้คำปรึกษาทางวิชาการตามลำดับ ดังนี้คือ 7, 18, 5, 10 และ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นิเทศการสอน และให้คำปรึกษาทางวิชาการ แก่นักศึกษา 20-40 คนต่อสัปดาห์
2. อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาค้นหาความรู้ใหม่ การเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการเรียนและวิจัย 5, 5 และ 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. อาจารย์ใช้เวลาบริการสังคม บริการในวิทยาลัย 6, 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือบริการสังคม 7 ครั้งต่อปี
4. อาจารย์คนหนึ่งมีบทบาททางด้านการสอน การวิจัย การบริการสังคม และปริมาณงานทั้งหมด 33, 7, 13, 16 และ 46 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ผลการเปรียบเทียบบทบาททางการสอน การวิจัย และบริการสังคมพบว่า อาจารย์เกือบทั้งหมดทำหน้าที่สอนโดยไม่ได้วิจัย และมากกว่า 2 ใน 3 สอนโดยไม่ได้บริการสังคมในวิชาที่ตนสอน และบทบาททางการสอน การวิจัย และบริการสังคมของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน แต่

¹ สุวกิจ ศรีปัดถา, "การวิเคราะห์ปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 31.

ปริมาณรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

อุทุมพร ทองอุไทย, ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพทางการสอน และวิจัยของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยอาจารย์ทำการสอน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาค ทำวิจัย 2 เรื่องต่อปี มีปัญหาในการแจกแจงเวลาสอนและวิจัย หลักสูตรไม่เหมาะสม นิสิตมีความสนใจน้อย ขาดแคลนอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา ไม่มีเวลาทำการวิจัย ขาดทุนอุดหนุน และผู้ช่วยวิจัย แคคณาจารย์ส่วนมากให้ความเห็นว่า ในค่านับบุคลากรของมหาวิทยาลัยเป็นผู้มีความสามารถ อัตราส่วนคณาจารย์บัณฑิตศึกษาต่อนิสิตเป็น 1 : 4 คณาจารย์ปริญญาเอกต่อคณาจารย์ปริญญาโทเป็น 1 : 2²

ปี 1961 ชไรยอค (Shryock) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาระการทำงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพบว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยอิตาลี และฝรั่งเศส สอนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ออสเตรเลีย สอนสัปดาห์ละ 3-4 ชั่วโมง สหรัฐอเมริกาสอนสัปดาห์ละ 4-8 ชั่วโมง เยอรมัน ตะวันตกสอนสัปดาห์ละ 6-10 ชั่วโมง อาจารย์ในออสเตรเลียสอนสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง³

¹ สมชาย วงศ์เกษม, "บทบาทการสอน วิจัยและบริการสังคมของอาจารย์วิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519).

² อุทุมพร ทองอุไทย, ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร, "สถานภาพทางการสอน และวิจัยของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (บทความวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 67.

³ Richard W. Shryock, The Status of University Teachers, (Paris : The Unesco Press, 1961), pp. 21-41.

ปี 1967 เฮเคน (Hayden) ได้วิจัยปริมาณงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอังกฤษ และประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยมาเลเซียสอนสัปดาห์ละ 4-6 ชั่วโมง ควบคุมและให้คำปรึกษาแนะนำนิสิต 6-8 ชั่วโมง ฟิลิปปินส์สอนสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง ในอินโดนีเซีย ศาสตราจารย์ (Professor) สอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ผู้บรรยายอาวุโส (Senior Lecturer) สอน 8 ชั่วโมง คอสัปดาห์ ผู้บรรยายรองอาวุโส (Junior Lecturer) สอนสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง ในประเทศอังกฤษ อาจารย์มหาวิทยาลัยทำงานโดยเฉลี่ย 40.5 ชั่วโมง คอสัปดาห์ โดยสอน 7.5 ชั่วโมง เตรียมการสอน ตรวจสอบ สัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง วิจัย สัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง ศึกษาส่วนตัวสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง อื่น ๆ สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง ประเทศไทย ศาสตราจารย์สอนสัปดาห์ละ 8-9 ชั่วโมง รองศาสตราจารย์สอนสัปดาห์ละ 9-12 ชั่วโมง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนสัปดาห์ละ 15-18 ชั่วโมง¹

ปี 1971 คอริ (Korri) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ "ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาใน รัฐมินเนโซตา โดยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก จำนวน นักเรียนแต่ละชั้นมากขึ้นไปยากแก่การที่ครูจะจัดกิจกรรมสนองความต้องการ และความถนัดของแต่ละบุคคลได้อย่างทั่วถึง ทั้งครูยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ไม่มีเวลาเตรียมการสอน²

¹Howard Hayden, Higher Education and Development in South East Asia, (Paris : Unesco and The International Association of Universities, 1967), pp. 378-381.

²Lea Jean Korri, "Instructional Problems encountered by woman Physical Education Teachers and Their relation to Teaching Competency as Expressed by Physical Education Majors in Minnesota," Dissertation Abstracts International, 31(1971), p. 5181 A.

ปี 1972 เฮียน (Hein) ได้สำรวจ "การจัดโปรแกรมวิชาพลานามัยในชั้นมัธยมศึกษาของรัฐฮาวาย" พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ขาดการวางแผนที่ดี วิชาครูที่มีวุฒิทางพลศึกษา การจัดโปรแกรมวิชาพลานามัยไม่ดีเท่าที่ควร ครูขาดวิธีการสอนที่ดี และมีชั่วโมงสอนมากเกินไป¹

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ในเรื่องงานของครูนั้นมีทั้งในหน้าที่และงานพิเศษ ซึ่งครูอาจารย์จะต้องทำ และควรทำให้ครบในทุกด้านคือ ด้านการสอน การวิจัย การให้คำปรึกษาทางวิชาการอื่น ๆ ซึ่งผู้บริหารจะต้องคอยสนับสนุนโดยจัดสรรเวลาให้เหมาะสม และได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่อาจารย์จะได้แสดงบทบาทของตนได้เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Wilma Speck Hein, "A Survey to Detramime the Status of the Secondary Health and Physical Education Program in the Districts and Islands in the state of Hawaii," Dissertation Abstracts International, 33(1972), p. 2149 A.